

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol v právnej veci žalobkyne : **E. K.**, bývajúca C., zastúpená Advokátskou kanceláriou B., proti žalovanému : **S., T.**, zastúpená JUDr. R. K., advokátom, P., **o zaplatenie 358,63 € s prísl.**, vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 7 C 103/2010, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 18. marca 2013 sp. zn. 6 Co 146/2013

t a k t o :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalobkyni náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava III rozsudkom z 30. marca 2011 č. k. 7 C 103/2010-85 zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyni istinu vo výške 358,63 € s 9 % úrokom z omeškania ročne od 16.4.2010 do zaplatenia z tejto istiny ako aj náhradu trov konania vo výške 239,54 € právnomu zástupcovi žalobkyne Advokátska kancelária B., so sídlom v B., všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku pod následkom exekúcie. V odôvodnení uviedol, že ako prejudiciálnu otázku riešil otázku platnosti, prípadne neplatnosti zmluvy o poskytovaní plnenia z „Podporného dôchodkového fondu Slovenskej sporiteľne a.s.“, ako i výpovede z tejto zmluvy danej žalobkyni žalovaným dňa 26.10.2009. Je nepochybné, že pri predmetnej zmluve je špecifikovaný jasný začiatok vzniknutého právneho vzťahu medzi účastníkmi, t. j. 5.9.1997 a tiež je jasne špecifikovaný jej koniec, t. j. doživotne, teda okamih smrti žalobkyne. Jedná sa teda o presne určitú dobu s presne určeným začiatkom a koncom, avšak jej trvanie je neurčité. Trvanie právneho vzťahu bolo účastníkmi konania dohodnuté do okamihu úmrtia žalobkyne, teda do doby nastania skutočností nezávisle od ich vôle, pričom vyplácanie plnenia sa skončí mesiacom, ktorého sa žalobkyňa dožije, tzn. dedičia žalobkyne majú nárok na vyplatenie plnenia za posledný mesiac života žalobkyne. Ustanovenie § 582 ods. 1 OZ

upravuje možnosť ukončenia právneho vzťahu a spôsob zrušenia záväzku založeného zmluvou uzavretou na neurčitú dobu, predmetom ktorej je opakovaná činnosť alebo záväzok, a to jednostranným právnym úkonom – výpoveďou. Žalovaný výpoveďou zo dňa 26.10.2009 vypovedal žalobkyni predmetnú zmluvu podľa § 582 Občianskeho zákonníka. Vzhľadom na skutočnosť, že zmluva nebola uzavretá na dobu neurčitú, žalovaný preto nemohol zmluvu vypovedať podľa § 582 OZ. Na základe takejto zmluvy sa k povinnosti poskytovať plnenie zaviazal žalovaný dobrovoľne z dôvodu odchodu žalobkyne do starobného dôchodku. Z uvedených dôvodov preto v zmysle § 582 ods. 1 OZ vyhodnotil výpoveď žalovaného danú žalobkyni dňa 26.10.2009 predmetnej zmluvy o poskytovaní plnenia z „Podporného dôchodkového fondu Slovenskej sporiteľne a.s.“ zo dňa 5.9.1997 za neplatnú, navyše výpoveď bola vzhľadom na charakter a účel zmluvy i v rozpore s dobrými mravmi v zmysle § 3 ods. 1 OZ. Neobstoja taktiež námietky žalovaného týkajúce sa neplatnosti predmetnej zmluvy o poskytovaní plnenia z Podporného dôchodkového fondu S. zo dňa 5.9.1997 z dôvodu absencie písomnej formy. Predmetnú zmluvu za žalovaného podpísal riaditeľ mestskej pobočky žalovaného T., ktorému takáto právomoc v zmysle Stanov a Organizačného poriadku žalovaného prináležala. Žalovaný následne v zmysle predmetnej zmluvy začal v prospech žalobkyne plniť a správať sa ako účastník platnej zmluvy až do 26.10.2009, do doby jej vypovedania. Pokiaľ ide o námietky týkajúce sa neplatnosti predmetnej zmluvy o dôchodku v zmysle § 575 OZ z dôvodu jej rozporu s novelizovaným zákonom č. 483/2001 Z.z. o bankách, konkrétne § 27 ods. 1 v nadväznosti na ustanovenie § 116 zákona o bankách, mal za to, že v danom prípade zmluva o dôchodku nie je zmluvou uzavretou na strane banky za nápadne nevýhodných podmienok, ktorá by banku zaväzovala na hospodársky neodôvodnené plnenie alebo na plnenie zjavne nezodpovedajúce poskytovanej protihodnote. Vznik Podporného dôchodkového fondu S. a jeho Štatútu bol starostlivo a dlhodobo pripravovaný, v snahe určitého odškodnenia zamestnancov – dôchodcov, ktorí po uzavretí takejto zmluvy na základe dohody nastúpili do starobného dôchodku. V zmysle čl. II. Štatútu Podporný dôchodkový fond bol vytvorený na základe „podnikovej Kolektívnej zmluvy Slovenskej štátnej sporiteľne na rok 1993“, v súlade s nariadením vlády ČSFR č. 577/90 Zb. o finančnom hospodárení štátnych podnikov. Zo žiadneho právneho predpisu nevyplýva, že by vykonávanie plnenia v zmysle zmluvy o dôchodku bolo v rozpore so zákonom a teda že plnenie v zmysle § 575 OZ nemožné.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalovaného rozsudkom z 18. marca 2013 č. k. 6 Co 146/2013-244 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa. Uložil žalovanému zaplatiť

žalobkyni náhradu trov odvolacieho konania vo výške 81,53 € titulom právneho zastúpenia k rukám právneho zástupcu žalobkyne do troch dní od právoplatnosti rozsudku. V odôvodnení odvolací súd uviedol, že vychádzal z toho, že trvanie zmluvy o dôchodku je ohraničené právnou skutočnosťou. V prípade doživotne určenej doby je touto rozhodujúcou právnou skutočnosťou smrť fyzickej osoby. Skutočnosť, že takto určená doba má neurčité trvanie, je logické, keďže nie je možné v čase uzatvorenia zmluvy dopredu vedieť, kedy poberateľ dôchodku zomrie. Zákonodarca v ustanoveniach o zmluvách dôchodku nepracuje so slovom smrť, ale uvádza, že zmluva o dôchodku sa môže uzavrieť na doživotne alebo inak určenú dobu neurčitého trvania. Vymedzenie doby trvania zmluvného vzťahu k udalosti, v ktorej je isté, že v budúcnosti nastane (ako v prípade smrti) nie je však možné považovať za neurčité a nezakladá zmluvný vzťah na dobu neurčitú, je z neho zrejmé, že je určený začiatok trvania tohto zmluvného vzťahu ako aj jeho koniec (ohraničený smrťou) a zrejme nie je len to, kedy k nemu dôjde. Zo žiadneho pozitívneho práva totiž nemožno vyvodiť, že by dojednanie právneho pomeru na dobu určitú muselo byť vymedzené konkrétnym uvedeným dátumom, alebo dokonca presnejším časovým určením. Je vecou účastníkov zmluvy, ako vyjadria svoju súhlasnú vôľu obmedziť výkon práv a povinností z dojednanej zmluvy na dobu určitú. Zmluva o dôchodku uzatvorená na doživotne určenú dobu, ako aj určenú dobu neurčitého trvania, je vždy zmluvou na dobu určitú. Vymedzenie povinnosti plniť doživotne zmluvné strany prejavili vôľu byť takouto zmluvou viazané, a to až do smrti osoby oprávnenej na prijatie plnenia z tejto zmluvy. Uvedenému právnomu záveru nasvedčuje aj charakter a účel predmetnej zmluvy, ktorou žalovaný sledoval zabezpečenie sociálnej starostlivosti o zamestnanca odchádzajúceho do dôchodku, s úmyslom poskytnutia výhody z Podporného dôchodkového fondu slúžiaceho na subvenciu životnej úrovne, ktorá je oproti príjmu dosahovanému počas produktívneho veku zamestnanca výrazne znížená a teda nepredpokladá sa možnosť jednostrannej výpovede. Vzhľadom na skutočnosť, že zmluva nebola uzavretá na dobu neurčitú, žalovaný nemohol vypovedať podľa § 582 Občianskeho zákonníka. Nestotožnil sa s tvrdením žalovaného, že smrť fyzickej osoby nie je vždy objektívne zistiteľnou skutočnosťou, pretože smrť fyzickej osoby z právneho aspektu je objektívne zistiteľná buď na základe úmrtného listu, v ktorom je určený deň úmrtia, alebo súdnym rozhodnutím o vyhlásení za mŕtveho, v rozhodnutí ktorom je uvedený deň, ktorý platí za deň smrti nezvestného, prípadne deň, ktorý nezvestný neprežil. V posudzovanej zmluve, v jej článkoch I., II. a III. sa jej účastníci dohodli, že žalovaný bude doživotne vyplácať žalobkyni mesačne sumu 10 804 Sk (358,63 €) z Podporného dôchodkového fondu. Vyjadrenie „doživotne“ je obvykle používanou formuláciou na vyjadrenie určitej doby neurčitého trvania,

ktorý je aj v samotnom ustanovení § 842 OZ upravujúcom zmluvu o dôchodku. Neprisvedčil teda námietke žalovaného o neplatnosti predmetnej zmluvy pre jej neurčitost' spočívajúcu v dojednaní v dvoch rozdielnych dobách trvania vyplácania dohodnutého dôchodku. V súlade s ustanovením § 35 ods. 2 OZ pri výklade pojmu „doživotne“ a „do smrti“ dospel k tomu, že tieto pri určovaní dôb trvania zmluvného vzťahu nie sú rozporné, pretože vyjadrujú to isté. K námietke žalovaného, že neaplikoval ustanovenie § 27 ods. 8, § 116 a najmä § 119 ods. 3 veta za bodkočiarkou zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách, uviedol, že žalovaný neuzatváral zmluvu so žalobkyňou ako podnikateľ pri výkone svojej podnikateľskej činnosti, nešlo ani o vzťah banky s klientom, ale zo strany žalovaného išlo o zabezpečenie sociálnej starostlivosti o pracovníka odchádzajúceho do dôchodku, spadajúcu pod agendu personálneho a sociálneho úseku divízie ľudských zdrojov, preto táto námietka je bez právneho významu. Nevyhovet návrhu žalovaného na pripustenie dovolania, keď nastolené otázky boli riešené a ustálené vo viacerých rozhodnutiach odvolacích súdov i Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (sp. zn. 5 Cdo 206/2011, 5 Cdo 165/2011). Mal za to, že súd prvého stupňa vo veci riadne zistil skutkový stav, výsledky vykonaného dokazovania vyhodnotil správne a vec posúdil správne aj po právnej stránke. Námietky žalovaného podľa názoru odvolacieho súdu sú preto nedôvodné a odvolací súd k nim nemohol prihliadnuť ani v tomto odvolacom konaní. Z uvedených dôvodov potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny podľa § 219 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný, ktorého prípustnosť odôvodňoval podľa ustanovenia § 237 písm.f/ O.s.p. Odňatie možnosti konať pred súdom spočíva v tom, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil v súlade s ustanovením § 157 ods. 2 O.s.p., keď sa vôbec nevysporiadal s dvoma podstatnými právnymi námietkami uvedenými v odvolaní, ako aj počas prvostupňového konania. Odvolací súd sa v rozpore so zákonom nevysporiadal s právnou argumentáciou žalovaného, ktorá má pre vec podstatný význam, keď nepoužitie zákona o bankách podložil len svojím zistením, že nešlo o podnikanie banky pri uzatvorení zmluvy o dôchodku, avšak zákon č. 483/2001 Z.z. o bankách upravuje vzťahy súvisiace s organizáciou, resp. riadením banky, nielen podnikateľské vzťahy banky. Súd sa predovšetkým nevysporiadal s tým, že ustanovenie § 119 ods. 3 veta za bodkočiarkou zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách zakazuje banke od účinnosti tohto zákona pokračovať v činnosti, ktorá je v rozpore s týmto zákonom, pričom sa toto ustanovenie neobmedzuje len na bankové činnosti banky, alebo len na podnikateľské činnosti banky (alebo činnosti vykonávané bankou s klientmi, resp. inými bankami, prípadne

že by sa nevzťahovalo na nejakú vymedzenú skupinu právnych subjektov) ale zakazuje akúkoľvek činnosť banke (voči neobmedzenému okruhu osôb), ktorá je v rozpore so zákonom o bankách od jeho účinnosti. Celé zdôvodnenie okolností, prečo sa na vec nemá použiť zákon č. 483/2001 Z.z. o bankách popiera základný účel tohto zákona vyjadrený v ustanovení § 1. Tento právny predpis bol po krachoch bánk, ktoré zasiahli bankový sektor Slovenskej republiky pred rokom 2000, prijatý na účel regulácie, kontroly bánk, pobočiek zahraničných bánk a iných subjektov s cieľom bezpečného fungovania bankového systému (§ 1 tohto zákona). Keďže účelom zákona o bankách je regulovať banky tak, aby bankový systém v štáte bol stabilný a bezpečný, nie je možné súdne banke povoliť plniť zmluvy bez protiplnenia pre banku s tým zdôvodnením, že ak taká zmluva nie je uzatvorená pri bankovej činnosti alebo pri podnikaní banky, tak jej plnenie nie je zakázané. Takýto výklad zákona o bankách sa dostáva do rozporu so znením ustanovenia § 1 zákona o bankách, ktorý sa neobmedzuje len na podnikateľskú činnosť banky (upravuje aj vzťahy súvisiace s organizáciou, resp. riadením banky), a tiež do rozporu s ustanovením § 119 ods. 3 veta za bodkočiarkou tohto zákona, ktorý neobsahuje žiadne obmedzenie čo do skúmania subjektov alebo čo do skúmania, či išlo o bankovú činnosť banky pri podnikaní, ale zakazuje plošne vykonávať činnosti v rozpore so zákonom o bankách od účinnosti tohto zákona o bankách. Odvolací súd sa s neaplikovaním ustanovení zákona o bankách nevysporiadal správne. Tento zákon pri posudzovaní odvolania nepoužil celý, nezisťoval rozsah aplikácie zákona stanovený v § 1 tohto zákona. Nedal odpoveď na odvolacie dôvody v tomto ohľade vôbec. Odvolací súd v podstate s poukázaním na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky II. ÚS 26/2012-33 riešil len právnu povahu zmluvy o dôchodku z hľadiska možnosti výpovede tejto zmluvy, a jej povahy ako zmluvy na dobu určitú/neurčitú, avšak nevysvetlil použitie zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách, nedal tým odvolateľovi odpoveď na podstatný právny argument, že priamo ustanovenie § 119 ods. 3 za bodkočiarkou zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách zakazuje banke pokračovať v činnosti, ktorá je v rozpore s týmto zákonom, súdnou aplikáciou ustanovenia § 27 ods. 8, § 116 a najmä § 119 ods. 3 veta za bodkočiarkou zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách, pričom mal následne aplikovať na vec aj ustanovenie § 575 ods. 1 OZ. Zaviazal odvolateľa na plnenie povinnosti, ktorá je v rozpore s hmotným právom. Odvolací súd tým, že neodôvodnil dovolaním napadnuté rozhodnutie spôsobom, ktorý vyžaduje ustanovenie § 157 ods. 2 O.s.p. a ktorý by vyhovoval obsahu a zmyslu citovaných rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva, mu odňal možnosť konať pred súdom a zároveň porušil ich právo na spravodlivý súdny proces vyplývajúci z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno napadnúť (len) právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, avšak nie v každom prípade, ale iba ak ho právna úprava pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky je v dovolacom konaní oprávnený rozhodnutia odvolacieho súdu preskúmať len v rozsahu, v ktorom bol jeho výrok napadnutý, pričom je viazaný uplatneným dovolacím dôvodom vrátane toho, ako ho dovolať obsahovo vymedzil (§ 242 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolacích návrhov v prípadoch uvedených v ustanovení § 242 ods. 2 písm.a/ až d/ O.s.p. Ak nejde o vady uvedené v § 237 O.s.p., neprihliada na vady konania, ktoré neboli uplatnené v dovolaní, iba že by tieto vady mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Pre účely predmetného dovolacieho konania je vhodné zdôrazniť, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a nemožno sa ním úspešne domáhať revízie skutkových zistení súdov nižších stupňov, ani výsledkov nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd tu nie je treťou inšinciou, v ktorej by bolo možné preskúmať rozhodnutie z akýchkoľvek hľadísk. Posúdiť správnosť a úplnosť skutkových zistení, a to ani v súvislosti s právnym posúdením veci nemôže dovolací súd už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy. Dovolacie konanie má (a to je potrebné osobitne zdôrazniť) prieskumnú povahu; aj so zreteľom na ňu dovolací súd – na rozdiel od súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu – nemá možnosť vykonávať dokazovanie (viď § 243a ods. 2 veta druhá O.s.p.).

Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. dovolanie je prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého

stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

V danom prípade dovolaním žalovaného nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ale taký potvrdzujúci rozsudok, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné, a nejde ani o potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým by súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. Dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané. Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie žalovaného nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. (procesne) prípustné.

Dovolanie žalovaného by mohlo byť procesne prípustné, len ak by v konaní, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok, bolo postihnuté niektorou zo závažných procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. Povinnosť skúmať, či konanie nie je zaťažené niektorou z nich vyplýva pre dovolací súd z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. Dovolací súd sa preto neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale zaoberal sa tiež otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p. (tzv. vady zmätočnosti). Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku aj uzneseniu) odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Treba uviesť, že z hľadiska § 237 O.s.p. sú právne významné len tie procesné nedostatky, ktoré vykazujú znaky procesných väd taxatívne vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia. Iné vady (§ 241 ods. 2 písm.b/ O.s.p.) a prípadne nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p.) i keby k nim v konaní došlo a prípadne aj mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, nezakladajú prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia. Z hľadiska posúdenia existencie niektorých procesných väd v zmysle § 237 O.s.p. ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je pritom významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k takejto vade, ale len

jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne postihnuté niektorou z taxatívne vymenovaných vád.

Dovolateľ existenciu procesných vád konania v zmysle § 237 písm.a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdil a procesné vady tejto povahy v dovolacom konaní ani nevyšli najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytýkané nesprávnosti sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či postupom súdov nebola dovolateľovi odňatá možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm.f/ O.s.p.) sa rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných práv účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm.f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva.

Dovolateľ v dovolaní namietal, že konanie je postihnuté práve takouto vadou založenou na nedostatočnom odôvodnení (resp. nepreskúmateľnosti) rozhodnutia odvolacieho súdu (§ 157 ods. 2 O.s.p.), čo súčasne zakladá porušenie jeho práv na súdnu ochranu (čl. 46 ústavy) a právo na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 Dohovoru) v tom, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov, neurčitosť, nezrozumiteľnosť a nevyporiadanie sa so všetkými jeho odvolacími námietkami a námietkami uvádzanými v konaní a preto v konaní v konečnom dôsledku vec nesprávne právne posúdil.

Pokiaľ žalovaný namieta nedostatky týkajúce sa odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, treba uviesť, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva ako aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky totiž vyplýva, že tak základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, v sebe zahŕňajú aj právo na rovnosť zbraní, kontradiktórnosť konania a odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006); právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu.

Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem ich rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov; ktoré by popreli zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej judikatúre opakovane zdôraznil, že nezávislosť rozhodovania všeobecných súdov sa má uskutočňovať v ústavnom a zákonnom procesnoprávnom a hmotnoprávnom rámci. Procesnoprávny rámec predstavujú predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu, ako vyplýva i z čl. 46 a nasl. ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Jedným z týchto princíпов predstavujúcich súčasť práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 Dohovoru) a vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní je aj povinnosť súdu, presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutie náležite odôvodniť (§ 132 a § 157 ods. 1 O.s.p. m. m. I. ÚS 243/2007), pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia (§ 157 ods. 2 O.s.p.) musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami, na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd pritom musí súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 O.s.p.); obdobne napr. IV. ÚS 1/2002, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 501/11). Z práva na spravodlivé súdne konanie v tejto súvislosti vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c/a Švajčiarsko z 29. apríla 1993, Séria A, č. 254-B, str. 49, § 30). Štruktúra práva na odôvodnenie je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 O.s.p. Táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 ods. 2 O.s.p.). Vo svojej ustálenej judikatúre ústavný súd zdôraznil, že odôvodnenia rozhodnutia prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (IV. ÚS 489/2011). Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posúdenia všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak prvostupňového súdu ako aj odvolacieho súdu a prípadne aj

dovolacieho súdu), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/2009).

Za arbitrárny, resp. nedostatočne zdôvodnený treba považovať rozsudok všeobecného súdu aj v situácii, keď všeobecný súd svoj právny záver nezdôvodní zo všetkých zákonných hľadísk, ktoré v danej veci prichádzajú do úvahy (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 154/2005 z 28. februára 2006).

Dovolací súd dospel k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa (v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom odvolacieho súdu v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p.) spĺňa vyššie uvedené kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p. (§ 219 ods. 1, 2 O.s.p.) a preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľný, neodôvodnený, či zjavne arbitrárny (svojvoľný). Odôvodnenie rozsudku zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia, čo platí tak pre rozsudok prvého stupňa (§ 157 ods. 2 O.s.p.) ako aj pre rozsudok odvolacieho súdu (§ 219 ods. 2 O.s.p.). Súslednosti jednotlivých častí odôvodnení a ich obsahové (materiálne) náplne, zakladajú v súhrne ich zrozumiteľnosť i všeobecnú interpretačnú presvedčivosť; tým však nie je zodpovedaná (ani inak dotknutá) otázka správnosti právneho posúdenia veci konajúcimi súdmi.

Súdy oboch stupňov jasne a dostatočne vysvetlili právne dôvody, pre ktoré žalobe vyhovel. Zhodli sa na tom, že trvanie zmluvy o dôchodku je ohraničené právnou skutočnosťou. V prípade doživotne určenej doby je touto rozhodujúcou právnou skutočnosťou smrť fyzickej osoby. Skutočnosť, že takáto určená doba má neurčité trvanie je logická, keďže nie je možné v čase uzatvorenia zmluvy dopredu vedieť, kedy poberateľ dôchodku zomrie. Vymedzenie doby trvania zmluvného vzťahu k udalosti, o ktorej je isté, že v budúcnosti nastane (ako v prípade smrti), nie je však možné považovať za neurčité a nezakladá zmluvný vzťah na dobu neurčitú, je z neho zrejmé, že je určený začiatok trvania tohto zmluvného vzťahu ako aj jeho koniec (ohraničený smrťou), a zrejmé nie je len to, kedy k nemu dôjde. Zmluva o dôchodku uzatvorená na doživotne určenú dobu, ako určenú dobu neurčitého trvania, je vždy zmluvou na dobu určitú. Uvedenému právnemu záveru, že zmluvu o dôchodku je možné dohodnúť buď doživotne, teda do okamihu smrti, alebo na inak určenú dobu neurčitého trvania špecifikovanú určitým časovým úsekom nasvedčuje aj charakter a účel predmetnej zmluvy, ktorou žalovaný sledoval zabezpečenie sociálnej starostlivosti o zamestnanca odchádzajúceho do dôchodku, s úmyslom poskytnutia výhody z Podporného dôchodkového fondu slúžiaceho na subvenciu životnej úrovne, ktorá je oproti príjmu

dosahovanému počas produktívneho veku zamestnanca výrazne znížená, a teda nepredpokladá sa možnosť jednostrannej výpovede. Vzhľadom na skutočnosť, že zmluva nebola uzavretá na dobu neurčitú, žalovaný ju nemohol vypovedať podľa § 582 Občianskeho zákonníka. Pokiaľ žalovaný v odvolacom konaní zotrval na svojej argumentácii, aj odvolací súd sa stotožnil s právnym záverom súdu prvého stupňa o dôvodnosti žaloby z uvádzaných dôvodov, ponúkol dostatočné vysvetlenie toho, prečo z právneho hľadiska nebolo možné akceptovať argumentáciu odvolateľa (žalovaného).

Obsah dovolacích námietok smeroval tiež k spochybneniu správnosti právneho posúdenia veci konajúcimi súdmi (§ 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Súd ale právnym posúdením veci neodníma účastníkovi konania možnosť uplatnenia jeho procesných práv v zmysle § 237 písm.f/ O.s.p. (viď uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 112/2001 uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 43/2003 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 50/2002 uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 1/2003). Právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je relevantným dovolacím dôvodom, ktorým možno odôvodniť procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p.). Nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov však nie je procesnou vadou konania v zmysle § 237 písm.f/ O.s.p., lebo (ani prípadne) nesprávne právne posúdenie veci súdom účastníkovi konania neznemožňuje realizáciu žiadneho jeho procesného oprávnenia (viď napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011 a 7 Cdo 26/2010).

Na základe uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že žalovaný neopodstatnene namieta, že v konaní mu postupom súdu bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm.f/ O.s.p.).

Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že prípustnosť dovolania žalovaného nevyplýva z § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. ani z § 237 O.s.p. Dovolanie preto odmietol

podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm.c/ O.s.p. bez toho, aby skúmal opodstatnenosť dovolateľom uplatnených dovolacích dôvodov v zmysle § 241 ods. 2 písm.b/ a c/ O.s.p. So zreteľom na odmietnutie dovolania sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní procesne úspešnej žalobkyni vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanému, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p., § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal žalobkyni náhradu trov dovolacieho konania, lebo v dovolacom konaní nepodala návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. augusta 2014

JUDr. Jozef Kolcun, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová